

Sayın Meclis Başkanı, Değerli Divan, Meclisimizin Kıymetli Üyeleri, Basınımızın Değerli Temsilcileri; Hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına saygıyla selamlıyorum.

Ülke olarak milletvekilliği seçimini ve Cumhurbaşkanlığı seçiminin ilk turunu gerçekleştirdik. Milletimizin iradesiyle şekillenen yeni Meclisin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Seçimin demokrasiye yaraşır, barışçıl ve güvenli koşullarda, huzurla gerçekleşmesi en büyük sevincimiz.

28 Mayıs'ta cumhurbaşkanlığı ikinci tur seçimlerinin yapılmasıyla süreç sona erecek. Seçimin ardından ülkemizi kalkınma hedeflerine ulaştıracak reformlara ve özellikle ekonomiye odaklanmamız gerekiyor.

Öncelikli olarak yatırım ortamını iyileştirmeliyiz. Aylık enflasyon 52 aydır artmaya devam ederken, para piyasalarında çok fazla düzenleme yapılması, reel sektörün yatırım kararlarında belirsizliğe yol açıyor. Finansmana erişimde çok ciddi sıkıntılarımız var.

Ekonominin toparlanması için yeni hükümet bir an önce, istikrarlı, bütüncül ve iktisadi anlayışa uygun bir programın devreye alınması beklentimizdir. Halen dış ticaret ve cari açığımız ile dış borçlarımız yükselirken, kamu dengesinde de bozulma yaşandığını görüyoruz.

Özellikle faiz dışı açık verdiğimiz son dönemlerde, şeffaflık esası gözetilerek mali disiplinin ivedi bir şekilde sağlanması gerektiğini düşünüyorum.

Bir diğer husus, enflasyonla mücadelede Merkez Bankasının bağımsızlığı ve saygınlığının önemidir. Ekonomik hayatta kurumların kalitesi hangi konuda olursa olsun başarılı olmanın ön şartıdır. Liyakatin öncelikle dirildiği, yeni yasama ve yürütme döneminde kurumların kamuoyu nezdinde güven tazelemesi acil bir gereklilik haline gelmiştir.

Sayın Meclis Başkanı, Kıymetli Meclis Üyeleri;

Seçim dönemleri, toplumun bütün kesimlerinin talep ve ihtiyaçlarını dile getirdiği zamanlardır. Eleştiri ve özeleştirme mekanizmaları daha fazla işler. Bu da sorunları görüşmek ve alternatif çözüm önerilerini değerlendirmek için bir fırsat yaratır. Bize göre, dün olduğu gibi bugün de, ülkemizin asıl meselesi, iktisadi gelişmedir. İktisat, kaynak tahsisi demektir. İktisadi gelişme, kaynakları verimli alanlara tahsis etmekle olur. Ülkemizde istikrarlı bir büyümeyi sağlamak için mutlaka verimlilik kavramını merkeze almamız gerekiyor. Türkiye ekonomisindeki birçok sorun verimlilik artışı ile giderilebilir.

Ülkemizin verilerine baktığımızda, toplam faktör verimliliğinin 1950'lerden beri azalma eğiliminde olduğunu görüyoruz.

Bu verimlilik kaybını nasıl tersine çevirebiliriz sorusu, ekonomi yönetiminin ana gündem maddelerinden biri olmalıdır kanaatindeyim. Günümüzde verimlilik artışının imalat sanayisindeki sürükleyicileri teknolojik ilerleme, dijitalleşme, Endüstri 4.0 dönüşümü ve nitelikli işgücüdür.

Sayın Meclis Başkanı, Kıymetli Meclis Üyeleri;

Uzun dönemli gelişme ve refah artışı için anahtar kavramlar teknolojik ilerleme ve inovasyondur.

Ülkemizin Ar-Ge harcamalarında OECD ve Avrupa Birliği ortalamalarının altında olduğumuzu görüyoruz. İnovasyon performansımız ne yazık ki yüksek değil. 2021 yılı inovasyon endeksinde OECD ülkeleri içinde maalesef sonuncuyuz.

Bunun yurtiçi üretime etkilerine baktığımızda, madalyonun bir yüzünde sebatkar bir sanayi sektörü var. Ekonomideki türbülansa rağmen üretmeye devam ediyoruz. İmalat

sanayi üretim endeksi geçen yılın Mart ayına göre yüzde 1,4 ve Şubat ayına göre yüzde 5,5 yükseldi. Bu şüphesiz ki ülkemizde üreticilerin biz sanayicilerin başarısıdır.

Artan üretimle birlikte ihracatımızı da arttırdık. Son yıllarda gerçekleşen ihracat değerleri ülkemizin büyümesine katkı da bulundu.

Fakat madalyonun diğer yüzüne baktığımızda, ithalatımız da sürekli olarak artıyor ve büyük dış ticaret açıkları veriyoruz. Nitekim, ihracat bu yılın Ocak-Mart döneminde geçen yılın aynı dönemine göre %2,5 artarken, ithalat %11 oranında arttı. Ocak-Mart döneminde dış ticaret açığı %30'dan fazla artarak yaklaşık 35 milyar dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı geçen yıla kıyasla gerileyerek %64 oldu.

Teknolojideki zayıf durumun yansımalarını tam da burada, dış ticaret açığında görüyoruz. Dış ticaret açığımızda, yüksek teknoloji grubundaki ürünlerin payı azımsanamayacak düzeyde.

Sayın Meclis Başkanı, Kıymetli Meclis Üyeleri;

İmalat sanayinin toplam ihracatımızdaki payı %95. Bu oran, Cumhuriyetin ilk yüzyılında tarım ağırlıklı bir yapıdan çıkararak sınai üretimde kat ettiğimiz yolu gösteriyor. Fakat üretimimiz ve ihracatımız düşük ve düşük-orta teknolojili ürünlerde yoğunlaşmış durumda. Yüksek teknolojili ürünlerin ihracatında OECD ülkeleri içerisinde sonuncu sıradayız. Buradan anlıyoruz ki, Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında kat etmemiz gereken yol, teknoloji ve inovasyon alanındadır.

Dünya piyasaları bir süredir canlı değil. Buna rağmen biz üreticiler, Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletlerine ihracatımızı artırdık. Yeni pazarlara açıldık, ürün çeşitlerimizi arttırdık. Eğer Ar-Ge'yi de önemli ölçüde artırabilirsek, inovasyon performansımızı yükseltirsek, teknoloji yoğunluğu daha yüksek yerli ürünleri

üretebilirsek, çok daha büyük başarılarla ulaşacağımız açıktır. İnaniyorum ki ülkemiz büyük bir atılımı bu sayede başaracaktır.

Bu amaçla, rekabetçi ve yenilenmiş bir yatırım stratejisi geliştirmeliyiz.

Sektörel düzeyde katma değer nereden nasıl yaratıldığına dikkat etmemiz de çok önemli bir konu. Yeni yatırımlarda yerlilik oranına dikkat etmemiz gerekiyor. Bu noktada Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın tedarik zinciri yerlileştirme platformunun yaygınlaştırılması ve tanıtılması gerektiğine inanıyorum.

Yatırım teşviklerinin her bir kaleminin etki analizleri yapılarak, gerekirse yeni baştan tasarlanmasını da gerekli buluyorum.

Ağır bir savaştan çıkan Güney Kore'ye baktığımızda, devletin özel sektörle işbirliği yaptığını, verimliliğe dayalı yatırımlara yönlendirdiğini ve güçlü devlet destekleriyle Kore'nin birçok sektörde markalar yarattığını biliyoruz. (Samsung, LG, Hyundai, Kia vb)

Yenilikçi ilaç ve tıbbi cihazda en ileri ülkelere baktığımızda, devletin kolaylaştırıcı düzenlemelerinin ve Ar-Ge desteklerinin bu sektörlerin önünü açtığını görüyoruz. Mesela İrlanda gibi küçük bir ülke, ilaç sanayisinde dünya devleri arasına bu sayede girebiliyor. Kişi başına üretilen katma değerde ilk sıralarda yer alıyor ve bunu büyük ölçüde devletin tesis ettiği elverişli yatırım ortamında sağlıyor.

Son aylarda yüksek teknoloji içeren ürünlerin üretiminde ve ihracatında biz de artış kaydediyoruz. Bu artışı hızlandırmak, teknolojik ilerlemeyi üretimin geneline yaymak için dijitalleşmeyi de sağlamak gerekiyor. Makineler arası iletişim, otonom araçlar ve nesnelerin interneti gibi anahtar teknolojilerin Türkiye'de kullanımını OECD'deki en düşükler arasında.

Ülkemizde imalat firmalarının yüzde 99'unu, istihdamın dörtte üçünü, katma değer yarısını KOBİ'ler oluşturuyor. Toplam Ar-Ge harcamalarının ancak çeyreğini KOBİ'ler sarf edebiliyor. Dolayısıyla yüksek ve orta-yüksek teknolojlili imalat yapan KOBİ'lerin payı ise asgari düzeyde.

KOBİ'lerimizin üretkenliği, AB ortalamasının yalnızca dörtte biri kadar. Verimlilik ve rekabetçilik düzeyi birçok OECD ülkesinden daha düşük durumdayız. Bu verilerin de ortaya koyduğu üzere, KOBİ'lerin makroekonomik büyüklerdeki önemli payına karşın, teknolojik dönüşümde yaşadığı yapısal sorunlar var. Bu sorunları aşmak için firmaların çok gayret etmesi gerekiyor.

Bahsettiğimiz dönüşümü iş dünyasının, özellikle de KOBİ'lerin tek başına yapması beklenemez. Burada devletimizin bütüncül politikaları ve güçlü desteği gerekiyor.

Sayın Meclis Başkanı, Kıymetli Meclis Üyeleri;

Duruma bir de nitelikli iş gücü açısından bakarak, iki hususun altını çizmek istiyorum. Birincisi, eğitimin her aşamasını gözden geçirelim. Öğretim programlarını, değişen dünyanın gerektirdiği becerilere göre geliştirelim. Yarının mesleklerine göre güncelleyelim. İkincisi, beşeri sermayemizi beyin göçü yoluyla diğer ülkelere kaptırmayalım.

Ülkemizde ise beyin göçü olgusundan gün geçtikçe daha fazla konuşmaya başladık. İnsan gücümüze daha fazla yatırım yapmak, beşeri sermayemizi güçlendirmek yerine, biz mevcut olanı neden kaybediyoruz? Kaynaklarımızı korumamız lazım. Ülkemizde on yıllardır ucuz işgücüne dayalı maliyet avantajı gündemde oldu. Fakat iktisadi dünya değişiyor. Artık ucuz işgücüne değil, nitelikli işgücüne dayalı, teknolojiye ve yüksek katma değere dayalı rekabet gücünü geliştirmemiz lazım.

Medyada çokça yer aldı, Teknofest'te tasarımlarını, fikirlerini yarıştıran gençlerimizin şevkini, enerjisini görüyoruz. Bu ayın başında, ASO'nun da düzenleyicileri arasında olduğu Girişim'23 Zirvesinde Ankaralı girişimciler için aynı gözlemlerde bulundum. ASO Teknik Koleji'ni ziyaretimizde oradaki öğrencilerimizin projelerini incelerken yine aynı değerlendirmede bulundum. Gençlerimiz yaratıcı düşünme, yenilik üretme konularında çok kapasiteli. Bu kapasiteyi realize edebilmek, inovasyona dönüştürmek ve üretime adapte etmek ise önce eğitimin niteliğine bağlı.

Sayın Meclis Başkanı, Kıymetli Meclis Üyeleri;

Ankara Sanayi Odası olarak, sanayimize katkıda bulunacağına inandığımız ve tavsiye niteliğinde birkaç önerimizi yeni kurulacak hükümetimize aktarmak istiyorum.

- ✓ Bunlardan ilki, zora düşmüş, yatırımı tamamlayamamış ya da konkordato kararı almış şirketlerin, üretim faaliyetlerini sürdürebilmeleri için yeni mekanizmalar geliştirilmelidir.
- ✓ İkincisi, teknoloji firmalarının geliştirdikleri ürünlerin ticarileştirilebilmesi için gerekli fonların oluşturulmadır.
- ✓ OSB'leri ilgilendiren iki önerimiz daha var. OSB'lere tahsis edilen hazine arazilerinin bir kısmının hazine mülkiyetinde kalmasına devam edilmesi ve bu araziler için yapılacak altyapı harcamalarının kamu tarafından karşılanması suretiyle, kamunun yatırımcıya uzun vadeli kiralaması sağlanabilir. Örnek olarak da turizm yatırımları için hazine arazilerinin yatırımcılara tahsis edilmesi alınabilir. Üstyapı için de uzun vadeli konut kredisi gibi krediler sağlanarak yatırımcının yatırıma başlarken arsa ve bina için ayırdığı önemli bir miktar doğrudan üretime kaydırılmış olur. Bu suretle hem yatırımlar hızlanır hem de yatırım için gerekli işletme sermayesi arsa ve binaya harcanmamış olur.
- ✓ Organize sanayi bölgelerinin %10-15 gibi belli kısımları iş geliştirme merkezleri haline getirilip alt ve üst yapısı tamamlanmış, düşük kiralı işlikler olarak kendi işini yeni kuran

ya da organize sanayi bölgesindeki büyük işletmelerin tedarikçisi olabilecek işletmelere tahsis edilebilir. Böylece bir taraftan yeni girişimciler ortaya çıkarken, diğer taraftan da büyük işletmelerin daha uygun tedarik yapmaları sağlanacaktır.

Sayın Meclis Başkanı, Kıymetli Meclis Üyeleri;

Cumhuriyetimizin 100. yılında Ankara'nın dünyanın en önemli başkentleri arasına katılması vizyonuyla oluşturduğumuz bazı önerileri de buradan aktarmak istiyorum.

Ankara Avrupa'nın en büyük dördüncü şehri. Ama bu büyüklüğü başka alanlarda göremiyoruz. Hep ifade ettiğim gibi Ankara; içinden su geçmeyen, fuarı olmayan ve meydanı olmayan tek başkent.

"Başkentin sanayisinden sanayinin başkentine" dönüşme çabalarının ne kadar zor şartlarda gerçekleştirmeye çalıştığımız malum. Ankara, İstanbul, Moskova ve Londra'dan sonra dördüncü büyük şehirlerden biri olmasına rağmen, en az uluslararası uçuşun yapıldığı başkenttir. Ankara'dan kış aylarında direkt uçabileceğiniz sadece 9 ülke var. (GANA örneği)

Harvard Üniversitesi'nden Dany Bahar'ın yayınlanan araştırmasına göre, iki şehir arasında doğrudan uçuş sayısı bu iki şehirde kurulu firmalar arasında ortak inovasyon faaliyetlerini doğrudan etkiliyor. Direkt uçuş sayısı %10 artarsa, ortalama olarak, ortak alınan patent sayısı %1,4, birbirilerinin patentlerine verilen referans sayısı %3,4 yükseliyor. İki şehir arasındaki doğrudan uçuş sayısı, iş bağlantılarını artırıyor, ticareti, firmalar arasındaki ortak inovasyon faaliyetlerini doğrudan etkiliyor.

ASO Başkanı Seyit Ardıç
Mayıs Oda Meclisi Konuşma Metni
24 Mayıs 2023

Ankara'nın üretme ve katma değer yaratma potansiyelinin çok yüksek olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu potansiyelin ortaya çıkması için ve dünya çapında rekabet gücüne kavuşmak için Başkentimizi dünyaya bağlamak gerekiyor. Ankara'dan dünya metropollerine, özellikle Avrupa'ya artacak uçuşlar aynı zamanda Anadolu sanayisini de dünyaya bağlayacaktır.

İhracat potansiyelinin artırılması için limanlara ulaşım noktasında demiryolu ağının kurulması ve geliştirilmesi de büyük önem arz ediyor.

Ankara gelişmişlik endeksi bakımından 1. teşvik bölgesinde ancak limanlara uzaklığı nedeniyle lojistik dezavantajının ortadan kaldırılması için daha yüksek teşvik bölgesine kaydırılmalıdır. 1. teşvik bölgesindeki illerin tamamına yakında liman var.

Havalimanına metro hattı bağlantısının yapılması; sanayi bölgeleri ile konut alanlarının entegrasyonu sağlanmalıdır.

Ankara fuar alanının da ivedi olarak tamamlanması ve EXPO 2025 veya 2026'nın Ankara'da düzenlenmesi Başkentimizin tanıtımı ve iş dünyasının cazibe merkezi haline getirilmesi açısından faydalı olur.

Bir diğer husus, Bilişim Vadisi yer seçiminde Ankara'nın üstünlükleri göz ardı edilerek Kocaeli tercih edilmiştir. Ankara ülkemizin en iyi üniversitelerini, savunma, elektronik, makine sanayii gibi ileri teknoloji kullanan sektörleri, son derece faal teknokent ve teknoparkları ile Bilişim Vadisi için en uygun şehirdir. Yazılım sektörünün Ankara'da yoğunlaşmış olması, ayrıca nitelikli insan kaynağı, Ankara'nın bu kümelenme için en uygun il olduğunu göstermektedir. Bu kapsamda Bilişim Vadisi'nin Ankara'da da kurulması uygun olacaktır.

ASO Başkanı Seyit Ardıç
Mayıs Oda Meclisi Konuşma Metni
24 Mayıs 2023

Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında arzu ettiğimiz iktisadi sıçramayı yapabilmemiz için bu eksiklerimizin tamamlanması gerekiyor. Biz millî birlik ve beraberlikle her eksiği kapatabilen, her güçlüğü yenmesini bilen bir milletiz. Rasyonel, bilimsel çözümlerle bugünkü ekonomik sıkıntıları da yeneceğimize inanıyorum.

Eğer milli kaynaklarımızı verimlilik felsefesiyle tahsis edersek, ekonomide çok büyük bir atılım yapacağımızı değerlendiriyorum. Kalkınmamız için kat etmemiz gereken yolu, meşakkatli de olsa yorulmak nedir bilmeden birlikte yürüyeceğiz. Dünyanın en ileri ülkeleri arasında yerimizi almak üzere birlikte çalışacağız.

Bu düşüncelerle sözlerime son verirken, yaklaşan Cumhurbaşkanlığı 2. tur seçimlerinin hayırlı olmasını diliyor ve hepinizi saygıyla selamlıyorum.